

Lotti verdient expositie in Cobra Museum

■ 'Maanman' noemde Lotti dit beeld dat zij in 1951 in Parijs heeft gemaakt.

FOTO: H. RIEMENS

Een foto van twee mannen en een vrouw, die samen in een rommelig interieur op een lage bank zitten. De vrouw zit in het midden en kijkt dweperig naar de man naast haar. Hij lijkt er met zijn gedachten niet bij te zijn. De andere man draagt een bril. Hij pakt iets van een tafel.

Hoeveel van zulke foto's zijn er wel niet gemaakt? Maar dit is een bijzondere foto, want die drie jonge mensen zijn Lotti, Corneille en Kees van Boheemen. Henny Riemens, de eerste vrouw van Corneille, maakte het intieme kiekje in 1953 in het legendarische huidenpakhuis in de Rue Santeuil. In dat stinkende Parijse ateliercomplex waren deze drie kunstenaars elkaars buren. Ook Karel Appel had er een atelier. Lotti en Kees kwamen uit Den Haag. Zij maakte koboltachtige wezens in terracotta en hij schilderde materie-achtige doeken. Appel en Corneille hadden in de Rue Santeuil werkruimte gevonden, nadat zij in 1950 Amsterdam verbitterd de rug hadden toegekeerd. Zij waren er voor 'knoeiers' en 'verlakers' uitgemaakt, net als alle andere leden van de Cobra-groep, die zich in het najaar van 1949 in het Stedelijk Museum had gemanifesteerd.

Manifestatie

Een jaar eerder hadden zij in Parijs samen met Constant, Asger Jorn en Christian Dotremont COBRA opgericht. Vijftig jaar later herdenkt het Cobra Museum voor Moderne Kunst dit kunsthistorische feit met de Cobra 50 Manifestatie. In het kader hiervan wordt ook aandacht besteed aan het werk van Lotti die vandaag 75 jaar wordt.

Kunsthistorica dr. Willemina Stokvis, die in 1974 op de Cobra-beweging promoveerde, stelde als gast-conservator de tentoonstellingen 'Cobra Driedimensionaal' en 'Verwant aan Cobra' samen, richtte deze ook in en schreef de catalogus (tot 10 januari).

In de tweede presentatie op de begane grond nam zij een viertal beelden van Lotti en enkele ijzer plastieken van de Deense beeldhouwer Robert Jacobsen (1912-1993) op. Over

KUNST KIJKEN
door Ed Wingens

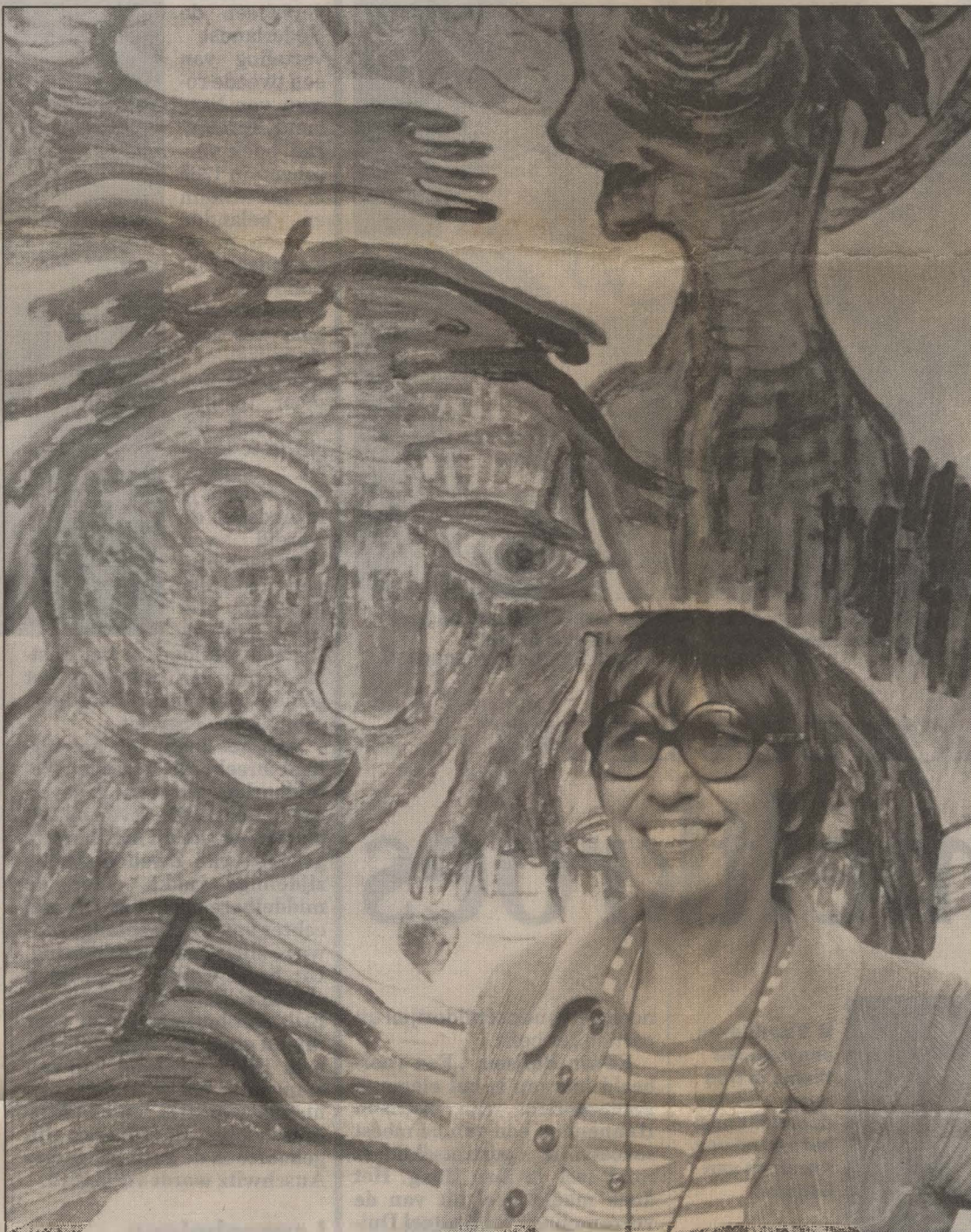
deze daad hebben Constant en Corneille zich behoorlijk boos gemaakt. In een open brief protesteren zij tegen de aanwezigheid van zowel Jacobsen als Lotti, omdat deze kunstenaars niet tot de Cobra-groep hebben behoord. Zij noemen dit een 'ernstige geschiedvervalsing'.

Oprichters

In een persoonlijke brief aan de directeur van het Cobra Museum verduidelijkt Constant: „Ik vind het onacceptabel dat een kunsthistoricus bepaald wie aan COBRA 'verwant' zijn, op basis van een door haar verzonden 'COBRA-taal' (inmiddels reeds gedegradeerd tot 'COBRA-jargon'). Historisch gezien klopt er niets van; en wie zouden dit beter kunnen beoordelen van de initiatiefnemers en oprichters van het eerste uur?”

'Cobra-doctor' Willemina Stokvis heeft ook eerdere pogingen ondernomen om Lotti, die al ruim twintig jaar geen beelden meer maakt en tot voor kort in een rauwe figuratieve trant schilderde, bij Cobra in te lijven.

In de vierde druk van haar proefschrift, die in 1990 is verschenen, noemt zij het een 'onvergeeflijke omissie' dat zij Lotti over het hoofd heeft gezien en legt ze uit: „Eind 1950 richtte zij een atelier voor zichzelf in in het huidenpakhuis in de Rue Santeuil naast die van Appel en Corneille. Haar werk dat volledig in het 'Cobrajargon' paste werd door hen gewaardeerd. Het stond in hun ateliers, evenals hun werk in het hare.” En zij voegt daar dan

aan toe: „Haar eigen onzekerheid, de fragiliteit van haar in terracotta uitgevoerde beelden en de egocentriciteit van haar huisgenoten waren er duidelijk de oorzaak van dat dit kwalitatief zeer goede werk niet op de laatste Cobra-tentoonstellingen terecht kwam.”

Luxemburg

Constant en Corneille waren van deze allesbehalve kunsthistorisch verantwoorde

■ Lotti, enkele jaren geleden bij een van haar schilderijen.

tekst niet op de hoogte, toen zij hun protest lieten horen. Ze hadden ook al bezwaar gemaakt toen het Stedelijk Museum in 1994 in samenwerking met Stokvis een Cobra-tentoonstelling voor Luxemburg samenstelde waarin ook werk van Lotti was opgenomen, evenals van Jacobsen en Ouborg.

Constant herinnert daaraan in zijn brief aan het Amstelveens Museum: „Nu een eer-

Carter op ou

Het Nieuw Ensemble vierde de negende jaardag van Elliott Carter met een geheel gewijd programma. De Amerikaanse componist die bij wijze van spreken nog met Ives knikkerd, mag wel de krasheid in persoon genoemd. In een serie korte films van Scheffer lichtte hij spits en helder de werken toe als intermezzo's tussen de genen. Het bleek een goede manier om dichter bij het publiek te brengen.

Luisteraars die bijkant uitzicht van een avondsconcert ter een reeks grijzige muziekstukken zagen opdoelen verrast hebben. Het ging over recente stukken (van kleine bezettingen tot sextet), gecomponeerd in de jaren tachtig en negentig van het tachtigste eeuwse levensjaar. En vooral om korte honderd andere gelegenheden voor de zeventigste van Boulez, de tachtigste van Petrassi, ter negentig van Stravinsky en de pensionering van William Glock, enzovoort. Het mag dan allemaal de muziek van oude mannen die voorbijgaan, zeker niet voor de nieuwelingen glinstert en fonkelt taal het nieuwe nader binnens.

Natuurlijk is het werk van Carter gedaan en daar lijkt zelfs een Amerikaanse broer van Carter het woord. Maar Carter blijft intrigeren door de combinatie van strenge muziek en speels musiceren. Con leggerezza per bedachtzame lichtklank. Klarinet, viool en eerbetoen aan Italo Paganini misschien wel het beste van Carter op zijn oude jaardag. non for 4, een werk dat achter naar voren kijkt gelezen met hetzefta (Machaut deed dat 650 jaar eerder), componist toe dat hij wilde dat het als nader klinken en niet als

Met dergelijke strijken en constructie geldt hij een vrijwel de keuzevrijheid. Zelf lichtheid en de gratie weg, maar ze geven diepte aan. Carter v

Stutzmann: griezelige

Nathalie Stutzmann is de dochter van een lyrische sopraan, wat nauwelijks te geloven is. Zelf heeft ze een onwaarschijnlijk diepe altstem, die ze gebruikt alsof ze het liefst een bariton zou willen zijn. Haar recitaldebuut in de

Freek de Jonge: